UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

XIX. De Renunciatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

cauſa permutationis aliquibus reſignata, aliis quàm ipſis permutare volentibus conferantur, nullius firmitatis erit ipſa collatio.

Non obſtantibus exſpectationibus, beneficiorum permutatio fieri poteſt. hoc dicit.

QVinimò *a* ſi in diœceſi aliqua quidam fortè authoritate Apoſtolica beneficia proximè vacatura exſpectent, illi tamen qui ſecundùm formam Iuris ſua beneficia in eadem diœceſi ad ordinarii collationem ſpectantia, liberè ac ſine fraude in manibus Epiſcopi reſignaverint, non niſi ex cauſa permutationis reſignaturi, ab hujuſmodi exſpectationibus circa faciendam permutationem minimè impedientur.

DE RENVNCIATIONE.
TITVLVS XIX.

Quid ſit renunciatio, & quibus ex cauſis poſsit renunciari. h.d.

PEr renunciationem quoq; quis ab Eccleſia ſua removetur. Eſt autem renunciatio, juris proprii ſpontanea refutatio. Ea verò propter quæ Epiſcopus poteſt cedendi licentiam poſtulare, hæc fermè habent *b*, conſcientia criminis, debilitas corporis, defectus ſcientiæ, malitia plebis, grave ſcandalũ, & irregularitas perſonæ.

Quale debeat eſſe crimen, ob quod renunciari poſsit. h.d.

PRopter *c* conſcientiam criminis, cedendi poteſt licentia poſtulari, non cujuſlibet, ſed duntaxat illius, propter quod ipſius officii executio poſt peractam pœnitentiam impeditur.

Quæ debilitas corporis renunciandi cauſam præbeat. h.d.

NOn abſimilis *d* juris ratio in debilitate corporis obtinet: nam non quælibet, ſed ſolùm illa legitimam renunciandi præſtat cauſam, per quam quis ad exequendum officium paſtorale redditur impotens: cùm interdum non plus hortetur ſenilis debilitas aliquem cedere, quàm maturitas, quæ in ſenibus eſſe ſolet, quem in ſuo ſuadeat officio permanere.

Magnus defectus ſcientiæ tribuit legitimam cauſam renunciandi. hoc dicit.

PRopter *e* defectum quoq; ſcientiæ plerunque poteſt quis petere ceſſionem: quia cùm illa circa ſpiritualem adminiſtrationem ſit potiſſimùm neceſſaria, & circa curam temporalium opportuna, Præſul, qui in utriſque commiſſam ſibi debet Eccleſiam regere ſalubriter, ei renunciat, ſi quomodo ipſam regere debeat, ignoret. Quanquam autem deſideranda ſit eminens ſcientia in paſtore, in eo tamen mediocris tolerari poteſt: quia imperfectum ſcientiæ poteſt ſupplere perfectio charitatis.

Malitia plebis juſtam tribuit renunciandi cauſam: item vitatio ſcandali. hoc dicit.

PRopter malitiam *f* quoq; plebis cogitur interdum Prælatus ab ipſius regimine declinare: veluti, quando plebs tam duræ cervicis exiſtit, ut apud ipſam amplius proficere non poſſit. Item pro gravi ſcandalo *g* vitando, cùm aliter ſedari non poteſt, licet Epiſcopo petere ceſſionem, ne plus temporalem honorem, quàm æternam videatur affectare ſalutem.

Ob irregularitatem poteſt renunciari. h.d.

ITem *h* ob irregularitatem: puta, ſi bigamus. Quòd ſi fortè de legitimo matrimonio non ſit natus, licet hujuſmodi irregularitatem ſubjicere non potuerit, ſi tamen & culpa latet, & cauſa, cum eo qui ſuum laudabiliter implevit officium, injuncta ſibi competenti pœnitentia, poterit non minùs utiliter quàm miſericorditer diſpenſari.

a *C. unico. de rerum permut. in 6.* b *C. niſi cùm pridem. ext. eod. tit.* c *d. ca. niſi. §. propter. ext. eod. tit.* d *d. ca. niſi. §. alia verò.* e *d. c. niſi. § pro defectu.* f *Ca. niſi. §. propter malitiam.* g *d. ca. niſi. §. pro gravi.* h *d. ca. niſi. §. perſona.*

Gratia laboris fugiendi non poteſt renunciari. h. d.

CÆterùm *a* ob alias cauſas renunciationem affectantes audiendi non ſunt: dum fortè aliqui laboris anguſtias declinantes, ad ocium, adverſus glorioſi Pontificis exemplum, aſpirare contendant.

Epiſcopus qui ſemel ad vitam Monachalem tranſivit, non poteſt rurſus ad Epiſcopalem dignitatem reverti. h. d.

ACcidit autem interdum, ut Epiſcopus humilitatis & pœnitentiæ cauſa, ab Eccleſia ſua removeatur: quod tunc contingit, cùm quis Apoſtolica conceſſione ab Epiſcopali ſede ad Monachalem deſcendit ſubjectionem. Quo caſu alius in locum ejus ſubrogari poterit: ille verò reſurgere, Conſtantinopolitano *b* Concilio vetante, nequaquam valebit.

Impeditus adminiſtrare Epiſcopatum, & propterea Monachus, ceſſante impedimento, poteſt reverti ad Epiſcopalem dignitatem.

CÆterùm *c* ſpeciales quidam caſus inveniuntur, in quibus, prædicto Concilio non obſtante, is qui vitam monachalem elegit, rurſum licitè poteſt ad Epiſcopatum aſſumi. Si enim quis, perſecutionis rabie ſæviente, vel præpeditus adverſa valetudine corporis, cum proficere nequeat in regimine paſtorali, de ſuperioris authoritate ad monaſticam vitam deſcendat: perſecutionis vel ægritudinis impedimento ceſſante, ad Epiſcopalem poterit reſurgere dignitatem. Idem Iuris eſt, ſi quis propter doctrinæ defectum, locum regiminis deſerent, authoritate Apoſtolica ad ocium ſe contulerit monachale: nam ſi per exercitium lectionis, ſcientiæ reperit margaritam, proculdubio denuò vocatus ad Cathedram paſtoralem, redire poterit.

Aſſecutus Epiſcopatum ſimoniacè, ſed ignoranter, ſi poſtea regularis, licet ad primum reverti non poſſit, alium tamen Epiſcopatum conſequi poteſt.

RVrſus *d* ſi quis inſcius cupiditate parentum fuerit Epiſcopatum adeptus, & hoc comperto de licentia ſuperioris illum dimittens, obſervantiam elegerit regularem, etſi ad Eccleſiam eandem redire nequeat, ad aliam tamen promoveri poterit: Conſtantinopolitani Concilii conſtitutione non obſtante: quam obtinere oportet, cùm penitentiæ cauſa, quam Epiſcopatum retinens peragere non valebat, vitam quis elegerit monachalem.

Ad eum fieri debet renunciatio, ad quem ſpectat confirmatio. hoc dicit.

ABbas *e* quoque, qui Romanæ immediatè ſubditus eſt Eccleſiæ, niſi licentia à Romano Pontifice legitimè impetrata, ſui regiminis oneri renuntiare minimè poterit: quòd ſi Epiſcopo ſubjectus ſit, cum ejuſdem permiſſione locum ſuum licito jure poterit relinquere. Et hoc generale eſt in præbendis, & cæteris minoribus beneficiis, ut apud eum fieri debeat renunciatio, ad quem pertinere dignoſcitur cõfirmatio: ex quo apparere poteſt, quòd reſignatio facta laico *f*, nullam juris obtinet firmitatem.

Papa poteſt renunciare Papatui. h.d.

DE Romano *g* Pontifice quæſitum eſt, an, quia nullum habet ſuperiorem in cujus manibus renunciare poſſit, Pontificatui ex cauſa cedere valeat? & ſuper hoc Cæleſtinus quintus hæſitationis cujuſlibet volens occaſionem amputare, & ſtatuit & decrevit, Romanum Pontificem poſſe liberè reſignare.

Per procuratorem renunciari poteſt, & quatenus valeat renunciatio facta à procuratore revocato. h. d.

POteſt *h* autem quis non ſolùm per ſemetipſum reſignare, verùm etiam per procuratorem: qui, ſi ad ce-

a *De c. niſi. §. verum.* b *Can. hoc nequaquam. 7. q. 1.* c *Ca. poſt tranſlationem. §. cæterùm. extr. eod. tit. de renunc.* d *De ca. poſt tranſlationem. §. rurſus. eod. tit.* e *Cap. ſi. ubi gl. extr. eod.* f *Ca. quid in dubiis. extr. eod. tit.* g *Ca. 1. de renunciat. in 6.* h *Clem. uni. eod. tit.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dendum Pontificali aut alii cuilibet dignitati vel beneficio, ſponte ac liberè conſtitutus fuerit, ſi poſtmodum ignorans revocatus fuerit, tenebit ceſſio per eum facta, antequam ad ipſius procuratoris, vel illius in cujus manib' ceſſio fuerat facienda, notitiam revocatio hujuſmodi fuerit deducta: niſi fortè per ipſos, aut alios dolo malo factum fuerit, quò minùs ad eos, vel eorum alterum, ante ceſſionem revocatio perveniret.

Qui impetravit cedendi licentiam, compellitur renunciare. h.d.

ALiud juris eſt, ſi qui cedendi licentia cum inſtantia poſtulata, atq; ea obtenta, levitate fortè cedere prætermittant: eos enim ad cedendum compellendos eſſe generali Concilio *a* ſtatuitur.

DE DEPOSITIONE, SEV DEGRADATIONE.

TITVLVS XX.

Spirituale conjugium diſſolvitur per degradationem. h. d.

PEr degradationem quoq; conjugium Eccleſiæ & Epiſcopi diſſolvitur. Nihil enim eſt aliud degradare, quàm de gradu dejicere: quod inſtitutum eſt ad ſimilitudinem *b* exauthorationis ejus qui militiæ deſeruit armatæ: cui tam militaris ordo, quàm etiam inſignia ob delictum detrahuntur.

Duplex eſt degradatio, verbalis & actualis. h.d.

EStautem *c* degradatio duplex, verbalis ſcilicet & actualis. Verbalis degradatio eſt, cùm ab eo, qui authoritatem habet, aſſiſtente certo Epiſcoporum numero, depoſitionis fertur ſententia. Actualis verò, ſive ſolennis eſt, cùm non ſolùm fertur ſententia, verùm etiam ab eo qui degradandus eſt, veſtes & ſingula inſignia ſui ordinis gradatim auferuntur. Cujus ordo ac ſeries latiſſimè Bonifaciana conſtitutione *d* demonſtratur.

Proprius ſolùm Epiſcopus poteſt deponere conſtitutos in minoribus ordinibus: ſecus in majoribus. h.d.

QVòd *e* autem dictum eſt, Epiſcoporum numero aſſiſtente, ſic intelligi oportet, ſi de Epiſcopo, aut illo degradando agatur, qui ſit in majoribus ordinibus conſtitutus. Cæterùm ſi de iis agatur qui minoribus tantùm inſigniti ſint, proprii Epiſcopi ſententia, abſq; ullorum Epiſcoporum *f* interventu, ſatis erit.

In degradatione ſacerdotum ob cauſam hæreſis poteſt procedere ſolus Epiſcopus delinquentium, cum ſuis minoribus prælatis. h.d.

QVinimò interdum etiam ſi Presbyter, vel in ſacris conſtitutus degradandus fuerit, plurium Epiſcoporum interventus neceſſarius non erit: nam tales, ſi pro hæreſi *g* ſeculari curiæ tradendi, vel perpetuò immutandi ſint, quia Epiſcoporum numerus facilè convenire non poteſt, ſolus Epiſcopus, convocatis Abbatibus & aliis prælatis, viriſq; ſuæ diœceſis pietate ac bonis artibus inſtructis, degradare poterit.

Degradatus traditur curiæ ſeculari, & pro eo debet Eccleſia intercedere, & degradatus ſe miſcens ſacris, excommunicatur. h.d.

CLericus igitur ob grave flagitium degradatus, cùm ab Eccleſiaſtico foro fuerit projectus, ſeculari curiæ traditur puniendus. Vnde celebranda *h* erit talis degradatio ſeculari præſente poteſtate, & cùm perfecta fuerit, pronunciandum, ut ſecularis judex degradatum, tanquam clericali privilegio exutum, in forum ſuum recipiat puniendum: pro quo tamen Eccleſia debet intercedere, ut citra mortis periculum in eum ſententiam moderetur: & ſi impetraverit, & degradatus pœnæ ſuperſtes fuerit, ab adminiſtratione ſui ordinis debet abſtinere. Quòd ſi cingulo militiæ cœleſtis exauthoratus, auſu temerario ſibi dudum commiſſum audebit in poſterum attractare miniſterium, etiam ab Eccleſia ex canone Apoſtolorum erit abſcindendus.

DE SACERDOTIBVS IN INFERIORI GRADU CONSTITUTIS.

TITVLVS XXI.

Sacerdotes inferioris gradus, ſunt Presbyteri: [illegible] obiter tractatum eſſe. h.d.

NVnc deſcendamus ad ſacerdotes inferiori gradu conſtitutos: ſubſequenter poſtea de iis dicturi, qui licet ſacerdotes non ſint, [illegible] tamen conſtituti reperiuntur: ac demum de his qui [illegible] humiliora in domo Dei neceſſarium miniſterium [illegible]bent, qui in minoribus ordinibus dicuntur conſtituti: de quibus omnibus, ſi quid ſuperius locuti fuimus, obiter potiùs quàm ex profeſſo locuti fuimus. Inferiores ſacerdotes ſunt Presbyteri.

Sacerdotum in duas claſſes diviſio, ſumpſit originem tam ex teſtamento veteri, quàm novo. h.d.

ET *a* non ineleganter ſacerdotes in duos ordines diſtributi eſſe videntur: Hæc enim diſcretio, tam in veteri teſtamento à Deo per Moyſen ſumpſit exordium, qui ex præceptis Domini Aaron in ſummum Pontificem, filios verò ejus inunxit in minores ſacerdotes: quam etiam in novo ab ipſo Chriſto, qui duodecim Apoſtolos tánquam majores ſacerdotes, ſeptuaginta duos quaſi minores inſtituit: Petrum verò quaſi ſummum ſacerdotem elegit, dum ei præ omnibus & pro omnibus claves regni cœlorum tribuit.

Presbyteri & Epiſcopi olim erant iidem: ſed in remedium ſchiſmatis, de Presbyteris unus electus eſt qui Epiſcopus dicitur. h.d.

PResbyterum *b* autem & Epiſcopum ſunt qui eundem olim extitiſſe affirment, & aliud ætatis, aliud dignitatis fuiſſe nomen. Sed cùm multi in ſingulis Eccleſiis Presbyteri conſtituti eſſent, in remedium ſchiſmatis ſtatutum eſſe, ut per illos unus eligeretur, qui cæteris eſſet præponendus: electum autem Epiſcopi retinuiſſe nomen, eligentes Presbyterorum: quorum erga Epiſcopos uſq; adeò crevit honor, ut illis tanquam filii cœperint obedire, nec jam pro ſacerdotibus habeantur, qui ſub [illegible] Epiſcopi diſciplina & providentia gubernantur.

Presbyter appellatur potius a prudentia, quàm ab ætate. h.d.

PResbyteri *d* verò nomen, quanquam à ſenectute ſumptum, magis tamen ſapientiæ indicat maturitatem, quàm corporis canitiem.

Quæ ſit Presbyterorum poteſtas & authoritas. h.d.

EPiſcopi *e* igitur ac Presbyteri non penitus diſſimilis circa ſacra miniſteriorum diſpenſatio: [illegible] enim, quæ gerere poteſt Epiſcopus, quædam Presbyter ſuo jure, quædam illius permiſſione exequitur, quædam verò nullo pacto poteſt attingere. Proprio jure Presbyter, Dominici corporis *f* ac ſanguinis conſecrationem, etiam Epiſcopo præſente celebrat, infantes baptizat, ſanctificato oleo inungit, benedicit, & de [illegible] peccatis pœnitentes, vel in extremis agentes [illegible] am reconciliationis admittendi poteſtatem habet. Epiſcopo permittente *h*, aut ultima cogente neceſſitate

a *C. quidam cedendi. extr. eod. tit.* b *C. 2. §. actualis. de pœnis. in 6.* c *d. ca. 2. §. verbalis. de pœnis. in 6.* d *d. cap. 2.* e *Canon. ſi quis tumidus. 15. quaſt. 7.* f *Canon. ſi autem. in fin. d. 15. q. 7.* g *Canon. 1. de hæret. in 6.* h *Canon. novimus. extr. de verbor. ſignificat.*

a *Diſt. 21. in ſumm. & per totum.* b *Can. [illegible] 21. diſtinct.* c *Can. olim idem. diſtinct. 95. & can. [illegible]* d *Canon. quiſquis. §. Presbyteros. diſtinct. 24.* e *Canon. [illegible] vis. diſtinct. 68.* f *d. canon. quamvis. & canon. [illegible] ter. 25. diſtinction.* g *Canon. conſtat baptiſma. de conſecr. [illegible]* h *Canon. 1. & ſeq. 26. quaſt. 6. & canon. Presbyter. [illegible] diſtinct. 4.* *conſecr. diſt. 4.*